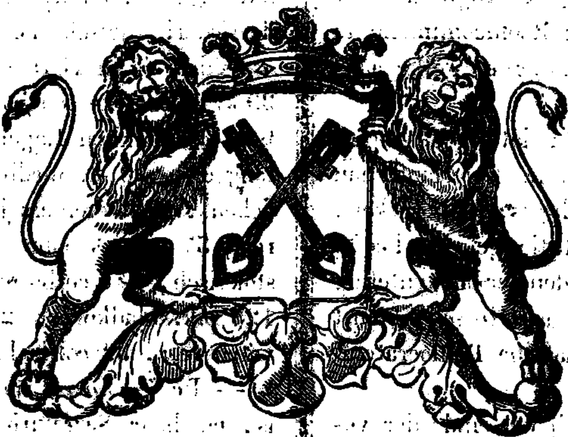
1850. N°. 10[illegible]

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG, 6 SEPTEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 5 September.

Gisteren werd alhier op de gebruikelijke wijze gevierd, de 10de verjaardag van Z. K. H. de Prins van Oranje.

— In dit Hoofddistrict zijn van de 1069 kiesgeregtigden tot de keuze van zes leden voor de Prov. Staten ingekomen 882 stembriefjes. Bij de opening is gebleken, dat blanco en van onwaarde zijn 14 stembriefjes en dat op de overigen 27 stemmen van onwaarde voorkwamen, als niet duidelijk den bedoelden persoon aanwijzende. Van de 5181 stemmen zijn uitgebragt op de Heeren: Mr. A. O. E. Grave van Limburg Stirum 580, Mr. H. Cock 501 en op Jhr. Mr. J. L. Cremer van den Bergh van Heemstede 492 stemmen, die de volstrekte meerderheid van stemmen verkregen hebbende, tot leden der Provinciale Staten zijn verkozen.

Voorts hebben de meeste stemmen erlangd, waaruit eene herstemming op Dingsdag den 17 September aanstaande zal plaats hebben: de HH. A. Hartevelt Jz. met 478, Mr. G. P. van Outeren met 379, Mr. H. C. Huyser en Mr. N. Olivier ieder met 352 stemmen; Jhr. N. J. Steengracht van Duivenvoorde met 299, Mr. J. E. Goudsmit, Mr. J. L. Klaverwijden en Prof. P. L. Rijke, ieder met 294 stemmen.

Terwijl de overige stemmen zijn overgebragt op Mr. N. Sikkel Groos 249, Mr. H. Gevers 136, Mr. P. E. Hubrecht 132, C. Leembruggen 86, M. G. van Sande 24, Mr. S. Tak 17, Mr. H. Obreen 16, A. C. Leembruggen 13, J. P. Treub 12, Mr. J. J. A. van den Aardwegh en Mr. G. Groen van Prinsterer 10, G. H. IJsselstein 9, A. L. van Heteren Gevers, J. A. de Fremery, J. J. v. Wensen, P. de Raadt en P. H. Baron Taets van Amerongen ieder 8, Mr. A. Baron Mackay, Dr. H. van der Horn van den Bos en Dr. C. W. H. van Kaathoven ieder 7. T. W. J. van de Aardwegh, W. C. de Sain, Mr. A. A. Dillié, Mr. D. Tieboel Siegenbeek ieder 6. Mr. N. van Beeftingh, Mr. J. T. Bodel Nyenhuis, Paul du Rieu, Mr. C. J. Luzac ieder 5. N. van Wingen, Mr. H. C. J. Hoog en Mr. M. H. A. Lisman ieder 4. C. Dros, Dr. J. Adriaans, E. A. Geraerds Thesingh, A. B. Barkey Nz., H. P. Stoffels en J. W. van der Schooren ieder 3. Mr. J. de Wal, E. du Moulin, Mr. C. B. Nederburgh, Mr. E. Rooy Jr., J. van Manneküs, B. W. Wttewaal, Prof. A. Rutgers, P. Venker, D. van Schie, B. Dijker, P. E. M. van Bommel, Dr. J. J. de Gelder, Mr. J. C. Bucaille, M. Couvée, Prof. A. H. van der Boon Mesch, Mr. J. B. C. P. Cau, Prof. G. C. B. Suringar, Mr. J. Bake, Mr. A. Jongkindt Coninck, J. H. Verboom, Baron van Reede van Oudshoorn, J. W. Schuurman en A. E. Roest van Limburg, ieder 2 stemmen; en C. J. van Zeyl, C. Groenendijk, Mr. J. F. C. Moltzer, J. Kneppelhout, D. P. J. van der Stael, A. Blussé de Jonge, Dr. G. W. Pluygers, Mr. J. J. van Hees van Berkel, N. C. de Gijselaar, J. C. Dobbe, Ds. A. Verwey Bz., J. H. H. Schmier, Prof. J. F. van Oordt, Dr. C. L. Blume, P. van Geer, Prof. N. C. Kist, Dr. G. Salomon, Dr. H. Boursse Wils, Dr. P. M. Mess, C. Kempenaer, P. Boonekamp, Mr. H. W. Tydeman, C. van Leeuwen, Mr. J. H. van der Sande, A. Librecht Lezwijn, Mr. K. J. F. C. Kneppelhout, Prof. J. van der Hoeven, Jhr. Mr. J. N. van Puttkammer, Mr. C. W. Hubrecht, J. van den Berg, Mr. A. J. J. Meylink, C. R. Bentfort van Valkenburg, G. Spoors Eland, Jhr. J. A. Pompe van Meerdervoort, S. J. le Poole en J. Zuurdeeg, ieder een stem.

— Bij de opening der stembriefjes in het Hoofdkiesdistrict Leyderdorp, is gebleken, dat van de 1249 kiezers 949 hunne stemmen hadden uitgebragt, 8 briefjes waren van onwaarde verklaard. Gekozen zijn, de Heeren: H. C. J. Hoog, 672, A. L. van Heteren Gevers, 552, S. Piek, 479. Op den 17den September zal de herstemming plaats hebben over de volgende zes Heeren: E. H. Geraerds Thesingh, te Hazerswoude, 464; Mr. J. L. Klaverwijden, te Leyden, 379; A. E. Roest van Limburg, te Katwijk, 348; Mr. A. Jongkindt Coninck, te Aarlanderveen, 346; N. van Beeftingh, te Valkenburg, 343; Mr. J. J. A. van den Aardwegh, te Leyden, 313 stemmen.

— Uitslag der verkiezingen van leden van de Prov. Staten van Zuid-Holland, in het VIde kiesdistrict 's Gravenhage. Getal der in de bus gevonden briefjes 592. Na aftrek van verschillende van onwaarde verklaarde briefjes, hetzij omdat zij onduidelijk, hetzij in het geheel niet ingevuld, of dat zij onderteekend waren enz., blijven er 3503 geldende stemmen over. — Volstrekte meerderheid voor elke keuze 293. De uitslag der stemming is aldus. Slechts twee Heeren hebben eene voldoende meerderheid op zich vereenigd voor het lidmaatschap der Prov. Staten, zijnde Mr. C. B. Nederburgh, die 420, en Jhr. Mr. W. M. de Brauw, die 312 stemmen bekwam. Er zal tot aanvulling der vier andere plaatsen tot eene herstemming moeten worden overgegaan over de acht Heeren, die de meeste stemmen op zich vereenigd hebben, als: E. A. de Sonnaville, die 279 stemmen bekwam, E. H. Baron Rengers 259, Æ. Baron Mackay 225, Jhr. J. Mock 187, E. B. Baron Wittert van Hoogland 179, E. van der Oudermeulen 169, Dr. L. R. Beynen 163, Jhr. Mr. F. G. A. Gevers Deynoot 156.

In het VIIde kiesdistrict 's Gravenhage zijn ingeleverd 639 biljetten. Daarvan waren ongeldig 3. Die 636 biljetten worden vermenigvuldigd met 6, hetgeen geeft 3816 stemmen. Hiervan zijn afgetrokken 137 stemmen, die niet duidelijk genoeg of oningevuld waren. Er bleven 3679 stemmen over, welk getal door 12 wordt gedeeld; zoodat de volstrekte meerderheid is 307 stemmen. De uitslag der stemming nu was, dat niemand de volstrekte meerderheid heeft bekomen en er alzoo voor alle de zes leden, die in dit kiesdistrict moeten worden benoemd, eene herkiezing moet plaats hebben. De twaalf Heeren, die de meeste stemmen hebben bekomen en tusschen welke eene herstemming zal moeten plaats hebben, zijn de volgende: Elink Sterk Jr. 303; Jhr. Mr. J. C. de Jonge 268; Jhr. Mr. J. H. Caan van Neck 239; H. van Zegwaard 217; S. A. van Hoogstraten 213; Mr. L. Asser 202; P. J. v. d. Burgh 176; L. J. van Enthoven 172; Mr. A. A. J. Meylink 169; Mr. G. N. de Kempenaar 158; Mr. F. de Greve 132; Jhr. N. L. Steengracht van Duivenvoorde 114.

— Naar men verneemt, zal de nieuwe verkiezing van een lid voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal in de plaats van den Heer J. C. Baud, den 11den dezer alhier plaats hebben en de herstemming voor de leden van de Provinciale Staten in Zuidholland den 17den dezer.

— Van de uitslag der stemming voor zes te kiezen leden voor de Prov. Staten in het achtste kiesdistrict van Z.-Holland (Delft) zijn verkozen de Heeren D. van Koetsveld, C. Hoekwater en G. Maas Geesteranus, voor de drie overige leden zal eene herstemming moeten plaats hebben.

— In het eerste hoofd-kiesdistrict van Rotterdam zijn gekozen tot leden der Prov. Staten van Zuidholland de Heeren: J. Mees, J. van Vollenhoven en Mr. R. A. Mees, moetende voor 4 andere leden, eene herstemming plaats hebben. De meeste stemmen hadden op zich vereenigd de Heeren: A. van Rijckevorsel Hz., Mr. J. v. Dam v. Noordeloos, Mr. A. Hoynck v. Papendrecht, Jhr. Mr. D. R. Gevers Deynoot, W. S. van den Bergh van Heinenoord, E. C. J. van Schelle enz.

— Voor het tweede hoofd-kiesdistrict zijn gekozen de Heeren: J. F. Hoffmann en H. T. Löhnis, terwijl voor 5 andere leden, eene herstemming zal moeten plaats hebben. De meeste stemmen verkregen de Heeren: E. P. de Monchy, Mr. A. T. Prins, Mr. A. Schadee, Mr. A. Veder, C. J. Thooft, J. Mees, W. S. van den Bergh van Heinenoord enz.

— Men verneemt dat de HH. K. A. Poortman en E. C. U. van Doorn, tusschen wie voor het hoofd-kiesdistrict Gouda, eene herstemming moest plaats hebben, zich de keuze der kiesdistricten Delft en Utrecht, hebben laten welgevallen. Zoodat voor Gouda eene nieuwe stemming moet plaats hebben.

— Tot leden der Prov. Staten van Noordholland, zijn te Amsterdam gekozen, eerste kiesdistrict, de Heeren: F. van der Oudermeulen, A. Huidekoper, Mr. B. Donker Curtius, P. C. Gulcher, A. Voombergh, Mr. D. J. van Lennep. Voor de nog ontbrekende twee leden, zal moeten worden overgestemd tusschen de Heeren J. Brouwer Ancher, A. van Geuns, Joh. Boelen en Mr. E. J. Asser.

Tweede kiesdistrict, de Heeren: Mr. A. Backer Jr., W. Willink Jr., Mr. H. J. Koenen, A. van der Hoop, Mr. C. A. den Tex. Voor de nog ontbrekende leden uit dit district zal moeten worden overgestemd tusschen de Heeren: G. C. Bosch Reitz, A. W. Baron van Brienen van de Groote Lindt, Mr. J. L. de Bruyn Kops, te Haarlem en J. W. Kerkhoven.

Derde kiesdistrict, de Heeren: Mr. G. C. J. van Reenen, H. Croockewit, Mr. D. A. Portielje, H. Rahusen, Mr. J. de Bosch Kemper, A. Willink en Mr. A. A. Reael.

Vierde kiesdistrict, de Heeren C. D. Crommelin, Jhr. Mr. J. van Iddekinge, J. van Eeghen, J. Luden, Mr. J. J. Uytwerf Sterling, Jhr. J. E. Huydecoper van Zeyst, Jhr. Mr. H. Hoeufft van Velsen.

— De Heer A. J. Duymaer van Twist heeft de verkiezing tot lid van de Tweede Kamer voor het kiesdistrict Steenwijk aangenomen; dien ten gevolge moet er te Zwolle eene nieuwe vrije keus plaats hebben.

— In den *Courrier Batave* leest men een brief, dd. 20 Augustus jl., van Ledru-Rollin, namens de Europesche Democratische Hoofdcommissie te Londen, aan den Redacteur van den *Courrier*, van Bevervoorde, welke aangeboden had in betrekking met haar te treden.

Ledru antwoordt, dat hij dit aanbod gaarne aanneemt; dat hij de pogingen van van Bevervoorde, om de republikeinsche beginsels in Nederland aan te wakkeren, toejuicht; dat echter daartoe **geld** noodig is; dat Volken, zoo als het Nederlandsche, wier welvaart door geene revolutie geleden heeft, de Volken, die zich om den wille der vrijheid aan de schaden der omwenteling hebben blootgesteld, moeten tegemoetkomen, waarom hij door tusschenkomst van van Bevervoorde geldelijke bijdragen van de »Bataafsche Democraten" wenscht te ontvangen. [Verg. 1795.]

— De waterspiegel van het Haarlemmermeer, welke bij het einde der vorige maand gemiddeld op 2.78 el beneden A. P. stond, is op den laatsten dag van de maand Augustus bevonden gemiddeld te zijn 2.87 el onder gemeld peil, en is alzoo 9 duim gedaald. Deze minder sterke daling moet worden toegeschreven aan het veelvuldig gevallen regenwater, aan den gedwongen stilstand der machines wegens hoogen boezemstand en aan de belemmering in de toevloeijing van het meerwater tot de werktuigen; welk laatste tijdelijk bezwaar echter door de krachtige middelen tot verruiming der aanvoerkanalen spoedig zal zijn opgeheven. Ook hebben de gewigtbakken zwaarder moeten worden beladen, hetgeen tijd vordert, en zijn er herstellingen noodig geweest aan den Leeghwater, en ook, ten gevolge van een klein ongeluk, aan eenige kettingen der pompzuigers van de Lynden.

— De groote Jagt in Zuidholland wordt met den 9[den] dezer geopend.

— De *Kerkl. Cour.* bevat het volgend berigt uit Soeterwoude, d. d. 21 Aug.: Tot de leden van den kerkeraad der Hervormde Gemeente kwam dezer dagen het berigt, dat de Heer Mr. Elout, lid van het Provinciaal Geregtshof te 's Hage, als Ambachtsheer het regt van agreatie bezittende, voornemens was, om ten behoeve van den kerkeraad afstand te doen van alle collatieregten, of van andere den Ambachtsheer van Soeterwoude bij benoemingen van Predikant of kerkeraadsleden toekomende regten, en dat Z. Ed. dit voornemen volvoeren wilde, zijnde »in de overtuiging, dat die regten strijdig zijn met de hoogere regten der gemeente en de heilige pligten jegens het gezegend Hoofd der gemeente, Jezus Christus, onzen grooten God en Zaligmaker."

— Elfde vervolg der mededeeling betreffende al onze Overzeesche Bezittingen, door den Minister van Kolonien aan de Tweede Kamer. (Zie No. 106.)

Handel en Scheepvaart. De handel van Suriname bepaalt zich hoofdzakelijk tot de plaatselijke behoefte en tot vervoer der koloniale producten. De transito-handel met de naburige vreemde kolonien is van weinig omvang. De Hollandsche jenever is een hoofdbestanddeel van dien handel, welke, bij verdere uitbreiding, eene uitvracht zou kunnen geven aan onze meestal in ballast naar Suriname vertrekkende schepen.

Het Nederlandsche muntstelsel is thans te Suriname ingevoerd.

Ten slotte zij opgemerkt, dat Suriname jaarlijks 80 à 90 rijke ladingen voor de Nederlandsche markt levert, en dus niet weinig bijdraagt tot de algemeene welvaart.

Binnenlandsche zaken. De onderwerpen onder deze rubriek te behandelen, zijn: *a* uitgifte van landen; *b* regtszaken; *c* gewapende burgerdienst; *d* eeredienst en onderwijs; *e* Europesche kolonisatie.

a Gedurende het jaar 1848 zijn, na voorafgaande autorisatie des Konings, in allodialen eigendom, en tegen betaling eener matige grondbelasting, aan particuliere personen afgestaan 5 percelen, groot te zamen 1500 akkers land; zijnde een akker groot 302¼ vierkante Rhijnlandsche roeden; voorts in pacht 6 percelen, groot te zamen 20 akkers; en tijdelijk in bewerking 2 percelen, groot 12 akkers.

De gronden in allodialen eigendom afgestaan strekken tot aanbouw van stapelproducten. Die in pacht of tijdelijk in bewerking gegeven, liggen in de nabijheid der stad Paramaribo en dienen voor tuinbouw en veeteelt.

Behalve in de stad Paramaribo bestaat mede eene gewapende burgermagt in de 8 buitendistricten: Boven-Suriname en Thorarica, Para, Beneden-Commewijne, Beneden-Cottica, Matappica, Boven-Commewijne, Boven-Cottica en Perica en Saramacca. (*Vervolg hierna.*)

'sGRAVENHAGE, 5 September.

Eergisteren is H. K. H. Prinses Marianne naar Frankfort op reis gegaan.

— Men verneemt, dat de Heer J. H. Lintz, tot dusverre Boekhouder bij 's Konings Thesaurie, door genoemde Vorstin, benoemd is tot Administrateur der eigendommen van Hare Kon. Hoogheid.

— Naar men verneemt zijn bij het Ministerie van Binnenl. Zaken twee Hoofdambtenaren aangesteld, en is bij dat departement ook benoemd tot Adjunct-Commies, de onder het Ministerie de Kempenaer ontslagen Heer J. Tideman, destijds Adjunct-Redacteur van de *Staats-Courant*. (*'s Gr. N.*)

— Z. Exc. de Minister van Justitie heeft bij circulaire van 3 September ll., de Heeren Procureur-Generaals bij den hoogen raad en de provinciale geregtshoven, de Officieren van Justitie bij de arrondissements-regtbanken, Kanton-Regters, Directeuren en Commissarissen van policie aangeschreven, een wakend oog te houden op het heimelijk vervoeren van brieven, en die ambtenaren aangemaand aan dat toezigt hunne ernstige krachten te wijden.

— Bij het departement van Kolonien is van het Indisch Bestuur ontvangen een door het Nederlandsche Consulaat te Canton ingezonden overzigt van den Nederlandsche handel in China, over de jaren 1848 en 1849. Daaruit blijkt, dat in 1848 zijn aangekomen 7 Nederl. en 10 koloniale schepen, metende 5709 ton, in 1849 10 Nederl. en 11 koloniale schepen, metende 6811 ton. Met uitzondering van één Nederl. schip, dat in 1849 met eene lading ruwe katoen van Bombay arriveerde, kwamen al de opgemelde bodems via of uit de Nederl. Indische bezittingen naar China.

Onder de in 1849 onder Ned. vlag in China ingevoerde goederen waren: 3958 stuks katoen, 150 stukken dito doeken, 5140 stukken holl. polemieten, 80 stukken Engelsche dito, 1186 stukken holl. greinen, 334 stukken long ells, 10 st. medium cloth, 144 st. span. stripes, 400 stukken wollen dekens, 2131 kelders jenevers, 111 kisten wijn, 314 kistjes cognac en likeuren, 57 vaatjes boter, 12 kr. en 250 stuks kaas, 125 hammen, 231 kippen stokvisch, 441 collis provisien, 228 kisten glaswerk, 249,000 ℔ oud ijzer, 125 pik. bladkoper, 20 pik. kop. spijkers, 826 tobben Zweedsch staal, 52 vaten teer, 32 collis kramerijen, enz.

— De *Toekomst* meldt, dat H. M. de Koningin te Baden-Baden welvarende is, en haar Secretaris, de Heer W. van Wäckerlin, die door de koorts was aangetast, wederom hersteld is.

AMSTERDAM, 4 September.

De tentoonstelling van schilderstukken enz., van levende meesters, die alhier is geopend, is thans met 75 stukken vermeerderd, tellende zij alsnu 486 nommers. Vijftig Nederlandsche kunstenaars, waaronder 33 uit Amsterdam, hebben nog daartoe bijgedragen, terwijl ook uit Belgie, Frankrijk en Italië, stukken zijn gezonden.

— In de den 2[den] dezer alhier door de Nederlandsche Handelmaatschappij gehoudene veiling van 338,257 balen Java- en 537 balen Sumatra-koffij, is alles verkocht. De grootste hoeveelheid is verkocht tegen 26 à 30 c.

— De Nederl. Handelmaatschappij heeft voor deze stad bevracht 5, voor Rotterdam 2 en voor Dordrecht 1 schip.

— Op den Hollandschen Spoorweg zijn in Augustus vervoerd 112,404 personen, en is ontvangen *f* 117,843, geheele ontvangst van dit jaar *f* 713,780.

— Gedurende Augustus zijn op den Rijn-Spoorweg vervoerd 50,386 personen, en is *f* 78,919 ontvangen. Sedert Januarij *f* 458,347 opgebragt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 2 September.

De gemeenschap is nu daargesteld tusschen onze kust en die van Frankrijk door den onderzeeschen telegraaph, van Dover naar Kaap Grinez bij Calais. Volgens den *Standard* bestond er een moeijelijk punt in het midden van het kanaal, waar zelfs de ingenieurs vreesden of de geleidende draad wel behoorlijk zou kunnen geplaatst worden. Het was eene diepe kolk, van klippen omringd, door de Franschen Colbart en Varne geheeten. De zeelieden zijn steeds bevreesd voor die onpeilbare diepte waar men zijne ankers, netten enz., zoo gemakkelijk verliest. Echter schijnt men er gelukkig in geslaagd te zijn dezen hinderpaal te boven te komen, en de draad is, naar men verzekert, zoo diep gelegd, dat hij beveiligd is, zoowel voor scheepsankers als zeedieren. Echter blijft het de vraag of hij ook weerstand zal kunnen bieden aan de hevigheid van den golfslag, en aan den bestendigen stroom die te dier plaatse bijna altijd wordt opgemerkt.

Den 10[den] September e. k. zal, naar men zegt, de telegraaph worden ingewijd, terwijl de President der Fransche Republiek zich naar Calais zal begeven om bij die inwijding tegenwoordig te zijn.

— Heden is het lijk van Lodewijk Philips van Claremond naar den grafkelder der R. K. kapel te Weybridge overgebragt, vele Engelschen zoowel als Franschen hadden zich daar verzameld. In de kerk bevonden zich de Weduwe, de Hertogin van Nemours en de andere leden van het gezin.

BELGIE.

Te Lustin, in de provincie Namen, is, bij het graven naar andere mineralen, eene aanzienlijke hoeveelheid porcelein-aarde ontdekt, waaruit de Chinezen het fraaije aardewerk vervaardigen, en dat tevens dient voor het satineren van het papier. Deze ontdekking mag als zeer belangrijk aangemerkt worden, daar deze stof tot nu toe met groote kosten uit het buitenland moest ontboden worden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 3 September.

In de algemeene Raden der Departementen wordt meer en meer de wensch te kennen gegeven van eene herziening der Staatsregeling.

— Zoo als men meldt, moet er oneenigheid in het Ministerie bestaan, waardoor eene wijziging werd te gemoet gezien.

— Heden is de President der Republiek naar Cherbourg vertrokken. Hij zal 10 dagen afwezig zijn.

— Het beruchte ultra-Kerkelijke Dagblad *l'Univers*, dat de wonderen der oogenverdraaijing op de schilderijen van Maria te Rimini en elders uitbazuinde, dat de Inquisitie durfde verdedigen, de allervinnigste voorstander van de onverdraagzaamheid in 't godsdienstige, is deswegens door den Aartsbisschop van Parijs krachtig teregt gewezen. De Aartsbisschop heeft een mandement uitgevaardigd, ter zake van een besluit der Bisschoppelijke kerkvergadering te Parijs, betreffende het lezen van boeken over kerkelijke aangelegenheden, welke eerst door een Commissie moeten worden goedgekeurd, en daarbij verklaard dat men niet uit geschriften van bijzondere personen, week- of dagbladen, maar alleen uit die van den H. Stoel en van Bisschoppen de leer en 't bestuur der kerk kan leeren kennen, en heeft tevens eene vermaning aan genoemd blad toegediend, die ook de dagbladen het *Journal des Débats* en *l'Univers* zelf medegedeeld. De Bisschop beklaagt

zich in dit zeer uitvoerige en lezenswaardige stuk, dat dit blad zich met eene voorbeeldelooze hardnekkigheid als kampvechter in al de belangrijke strijdvragen van den dag heeft opgeworpen, niet als of het de zaak der kerk, maar als of 't zijn eigene ware, en daartoe ook uit het verband gerukte plaatsen uit geschriften der geestelijkheid te baat genomen, en waar hem uitdrukkingen in den weg waren, ze met stilzwijgen voorbijgegaan, en beurtelings door zijne stellige woorden, door het scherpe van zijn twistgeschrijf, door zijn volhouden, door de stoutheid waarmede hij al degenen, die niet eenstemmig met hem dachten, voor zijne regtbank daagde, door het belagchelijke, de ongunst, het hatelijke, de verdenking van ketterij in hunne gevoelens, een soort van dwingelandij over de geestelijkheid uitgeoefend en eene soort van zedelijk geweld op de Bisschoppen gepleegd heeft; 't geen te bedenkelijker was naarmate dit blad door leeken zamengesteld, in 't oog der menigte als de stem der geestelijkheid werd beschouwd.

Dus doende heeft dit blad, zoo als 't gaat met menschen die zich in zaken mengen waartoe ze geene roeping, waarvan ze geen verstand hebben, alles verward en overdreven, de meest bestredene meeningen als onbetwistbare waarheden voorgesteld. Zoo heeft het met die wonderen gedaan, zich in plaats der Kerk stellende die ze nog niet erkend had.

De lieden dezer wereld die zonder uiterlijke godsdienst leven, hoewel zij dikwerf in hun hart meer geloof hebben dan men denkt, en zoo verre niet van God zijn als zij schijnen, al degenen die door de waarheid, de verhevenheid, de schoonheid des Christendoms worden aangetrokken, en die somwijlen alleen van de Godsdienst verwijderd zijn, omdat de menschen er hunne zwakheden en driften inmengen, hebben zich aan die aanmatigende en oppervlakkige uitspraken van *l'Univers* zeer geërgerd en de beweringen van dat blad voor die der Kerk nemende, hebben zij de geestelijkheid, de bisschoppelijke waardigheid en de Kerk in dezelfde verachting en bespotting die hun blad ten deel viel, medegesleept.

Verder, zegt de Bisschop, dat hij herhaaldelijk reeds bij 't eerste uitkomen van dit blad heeft gewaarschuwd en vermaand, maar dat het blad die waarschuwingen met voeten heeft getreden.

Ten laatste heeft dit blad een boek aan hetwelk des Bisschops voorganger gedurende eenige jaren zijn onderzoek had gewijd en dat ten laatste door ons is goedgekeurd, als een anti-Katholiek werk, als een naamlijst van ontuchtige boeken aangekondigd.

[Dat boek dat aldus geschandvlekt werd, is het hoogst verdienstelijke werk van Bouillet: *Dict. d'Hist. et de Geogr.* ongeveer 2000 bladz. in gr. 8o; eene der beste onpartijdigste en met groote zaakkennis geschrevene woordenboeken die men van dien aard vindt.]

Dat was te veel. Niets strekt meer tot aanwas der Kerk, niets verwijdert meer van haar dan het goede of kwade voorbeeld, en niets bederft de zaak der godsdienst meer in de oogen van geloovigen en ongeloovigen, dan de strijd tusschen de woorden en daden hunner voorgangers. Naar onze daden, niet naar onze woorden, zal de Heer oordeelen. Zoo gij een geloovig Katholijk zijt, zoo bewijs het door hetgeen de uitnemendheid der Christelijke leer uitmaakt, door de liefde. Waarom in deze eeuw van zelfzucht, van driften en haat, de waarheid alleen door haat, drift en al het venijn van de wapenen des kwaads verdedigd?

In deze toespraak van den Bisschop, waarvan wij in het bovenstaande een kort uittreksel gaven, is voorzeker veel dat wel waardig is om door de ijveraars van allerlei partijen ter harte te worde genomen.

Het dagblad *l'Univers* heeft daarop in een hoofdartikel geantwoord. Daarin wordt eerst gezegd dat de Aartsbisschop met de grootst mogelijke gestrengheid, het gedrag van dit blad in alles berispt, dat het zich niet zal veroorloven daarop eenige aanmerking te maken. Dat dit blad het voorbeeld willen geven van eerbied voor de bisschoppelijke overheid. En zegt verder thans twee verschillende wegen te kunnen inslaan. De eerste die van onverwijlde en onvoorwaardelijke onderwerping. De tweede die van beroep op hoogere overheid. Tegen den eersten weg heeft dit blad echter het bezwaar, dat het dan al wat de kerk betreft, achterwege zou moeten laten en wil zich liever aan het oordeel van den Paus onderwerpen en zich inmiddels onthouden van de behandeling van vraagstukken die de Aartsbisschop heeft verboden en eindigt aldus:

»Zoodra de wil van den H. Stoel ons bekend zal zijn gemaakt, zullen wij ons, hoedanig dat ook moge zijn, zonder verwijl, zonder aarzelen, zonder voorbehoud en zonder hartstogt of ophef onderwerpen. Stelt men ons in het gelijk, dan zullen wij ons gelukkig achten, dat wij ons niet bedrogen hebben, en worden wij in het ongelijk gesteld, dan zullen wij ons gelukkig achten, dit te erkennen en zelve ons gedrag te veroordeelen."

Tegelijkertijd heeft *l'Univers* bekend gemaakt een pauselijk breve, gedagteekend den 25sten Julij ll., aan den Bisschop van Rimini gerigt, in antwoord op een verzoek van dezen Prelaat, om op den 15den Augustus het afbeeldsel der H. Maagd, 't welk steeds wonderen verrigt door de beweging der oogen, in naam des Pauzen met eene gouden kroon te vereeren. Bij dit breve wordt den Bisschop dit verzoek toegestaan, met verlof, om een geestelijke te benoemen, welke den Paus bij die vereering zal vertegenwoordigen, en onder toekenning van algeheelen Aflaat, ook ten gunste van zielen in het Vagevuur, voor de genen, welke de plegtigheid daar behooren zullen bijwonen.

— Koning Lodewijk Philips heeft nog weinige dagen vóór zijnen dood alle personen, die bij hem in dienst waren, pensioenen verleend, zelfs aan sommigen die voorheen op zijne civiele lijst stonden, en niet meer bij de Republiek in dienst zijn getreden, aanmerkelijke sommen; de goederen van de familie Orleans zijn als borg gesteld.

NAPELS.

24 Augustus.

De Koning is van Gaëta teruggekeerd, alwaar hij gedurende de twee laatste maanden verblijf gehouden heeft. Men dacht dat hij tot na het vermaarde feest van Plè di Grotta, hetwelk den 8sten September invalt, in de hoofdstad vertoefd zou hebben, maar hij is gisteren avond weder vertrokken.

De politie heeft ter gelegenheid van zijne terugkomst haren ijver verdubbeld, en er hebben op nieuw politieke inhechtenisnemingen plaats. Overigens verkeert dit land in een allezins zonderlingen toestand. De beroerten waaraan het ten prooi is geweest, hebben geen buitengewonen invloed gehad op den staat der finantien. Men heeft de onvoorziene uitgaven uit het vroegere bespaarde kunnen bestrijden. Het koningrijk Sicilie is, ten minste wat het op het vasteland gelegen gedeelte betreft, de eenige der Italiaansche Staten, die zich buiten het gevaarlijke hulpmiddel der gedwongen heffingen en van het papieren geld heeft kunnen houden. Bovendien is de administratie vrij in hare bewegingen gebleven; het gezag, dat een oogenblik wankelde, heeft zijne kracht herkregen; het leger is aan den persoon des Konings verknocht; de werken van openbaar nut worden voortgezet; de vreemdelingen beginnen terug te keeren; er heerscht ontegenzeggelijk ongestoorde rust; en toch, niettegenstaande zooveel uitzigt op voorspoed en orde, is het land niet tevrede. De openbare rust bestaat meer in schijn dan in wezenlijkheid; de orde is niet gevestigd.

Dit is in zekeren zin de schuld van allen. De lessen van het verledene hebben geenerlei indruk nagelaten bij de massa's, die zich laten wegslepen door de woorden, welke sedert 1790 de wereld in beweging brengen; woorden waarvan zij niets begrijpen dan den schoonen maar hollen klank; sommige gedeelten der bevolking, zij die aan de jongste omwenteling deel namen, hebben sedert Februarij 1848 niets geleerd. Zij zijn datgene gebleven, waartoe men ze destijds gemaakt heeft. Zij scheppen zich nog altijd dezelfde droombeelden, en zouden gaarne dezelfde beroerten weder beginnen, om even weinig te slagen.

De andere helft der bevolking vervalt in een ander uiterste. Deze tracht, hetzij uit eigenbelang, hetzij uit overtuiging, eene onverstandige reactie te bevorderen. Ook deze heeft niets geleerd. Het zou weinig moeite kosten om haar te doen ontkennen dat de gebeurtenissen der laatste twee jaren in de daad hebben plaats gehad. Zij zweert in het staatkundige uitsluitend bij den Koning en den Heiligen Januarius. De nieuwe behoeften van onzen tijd, de regtmatige zucht naar vrijheid, de ontwikkeling der nijverheid zijn in hare oogen zoovele maatschappelijke en godsdienstige ketterijen, waarmede het zondig is zich in de minste transactie in te laten.

PRUISSEN.

De bevolking van Duitschland bedraagt, behalve Oostenrijk, 34 à 35 millioen menschen. Pruissen (na de telling van 1846) 16,112,948; Beijeren 4,504,874; Saksen 1,836,433; Hannover 1,758,856; Wurtemberg 1,743,827; Baden 1,349,930; Keur-Hessen 723,073; Groothertogdom Hessen 852,679; Saksen-Weimar 257,373; Saksen-Coburg-Gotha 147,195; Saksen-Meiningen 160,515; Saksen-Altenburg 129,589; Brunswijk 268,943; Nassau 418,627; Mecklenburg-Schwerin 528,185; Oldenburg 278,909; Anhalt-Dessau 63,082; Anhalt-Cöthen 43,120; Anhalt-Bernburg 48,844; Schwarzburg-Rudolstadt 68,711; Schwarzburg-Sonderhausen 58,682; Reuss 112,175; Lippe 108,236; Schaumburg-Lippe 28,827; Waldeck 57,604, enz.

— De spoorwegen, die in Pruissen gelegd werden, hebben eene lengte van 364 mijlen; de kosten van aanleg van al deze banen vorderden een kapitaal van 145,440,000 thaler. De bruto ontvangst bedroeg eene som van 10,782,997 thl. en de uitgaven 5,443,128, makende alzoo een overschot van 5,339,869 th., zoodat het tot het aanleggen besteede kapitaal een interest van gemiddeld 3,5 pCt. opgeleverd heeft. In gebruik waren op deze banen 490 locomotiven, 1298 rijtuigen tot vervoer van personen en 6378 transportwagens. Er was een reserve-fonds van 1,460,852 th.

— De Fransche Pretendent, de Graaf de Chambord, is van Wiesbaden vertrokken.

VEREENIGDE STATEN.

Men meldt uit San Francisco, dat de in de nabijheid ontdekte kwikzilvermijn, dagelijks 8000 ℔ opleverde, hetgeen eene waarde geeft van 10 millioen dollars jaarlijks.

— Op de landengte van Panama heerschte groot gebrek aan levensmiddelen en vele personen stierven er den hongerdood. Er heeft op de landengte een gevecht plaats gehad tusschen Indianen en Amerikanen. Eerstgenoemden hebben de laatsten uit een gedeelte der stad Chagres verdreven en die zelf bezet.

Met het aanleggen van den grooten weg over de landengte van Panama is reeds een aanvang gemaakt en honderden arbeiders vinden er werk.

STADS BERIGT.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN brengen bij deze ter kennis der belanghebbenden dat, ingevolge art. 69 der kieswet, de processen-verbaal van de inlevering en opening der stembriefjes, ter benoeming van *zes* leden voor de Staten der provincie Zuid-Holland in het Hoofddistrict Leyden, bij hen zijn ingeleverd en afschriften daarvan zijn aangeplakt en ter Secretarie dezer Stad voor een ieder ter inzage zijn nedergelegd.

DU RIEU.

Leyden, 5 *September* 1850.

Ter ordonnantie van dezelve,

v. PUTTKAMMER.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER, G. J. DE BRUYN, geliefde Echtgenoot van

H. J. H. H. VAN WENSEN.

LEYDEN, 4 September 1850.

Ons teeder beminde Dochtertje ANNA JACOBA, ontsliep heden ochtend in den ouderdom van ruim 10 jaren.

A. TIELEMAN.
J. M. TIELEMAN, VEEFKIND.

LEYDEN, 5 September 1850.

Eenige Kennisgeving.

Er wordt gevraagd: Eene **Gouvernante Externe**, om eenige uren daags Les te geven aan twee Jonge Jufvrouwen, een van 9 en een van 15 jaren oud, in het Hollandsch en Fransch, Schrijven, Rekenen, enz. Adres met *franco* brieven onder de Letters **B. S.** aan het Bureau van dit Blad.

Men verlangt te koopen, een nieuw of weinig gebruikt **ZEILSCHUITJE**, met compleet Zeiltuig tusschen de 15 en 18 voet lang.

Adres met opgave van prijs en soort bij den *Boekhandelaar* L. MENZEL, met *franco* Brieven onder Letter **L. L.** te *Leyden.*

De Ondergeteekende maakt aan zijne geëerde Begunstigers bekend, dat hij met zijn **BROEDERTJESKRAAM** staat op de Haven, bij de Zijlpoort, en aldaar Zondag den 8sten September voor het laatst zal bakken; verzoekt eens ieders gunst en aanbeveling, belovende eene prompte en zindelijke bediening.

J. IMANS, *van Ouds* VAN DER PLAS.

F. J. SCHIMMEL,

Breedestraat, bij het Stadhuis, Wijk IV. No. 225, *te Leyden.*

Heeft de eer aan Heeren Winkeliers te berigten, dat hij heeft ontvangen een groot assortiment van alle soorten van WINKELPAPIEREN, welke hij in staat is tegen Fabriekprijzen te leveren; tevens heeft hij ontvangen uitmuntend schoon Velijn-, Post- en Schrijfpapier tot de laagst mogelijke prijzen, en is ruim voorzien van alle soorten van SPEELKAARTEN, als Whist, Ombre en Jasspelen.

Ook belast hij zich met het Plakken van Zakken.

Ten Kantore van LEZWYN & EIGEMAN, op het Rapenburg, Wijk I. No. 240, te *Leyden*, wordt gevaceerd *Dingsdags*, *Woensdags* en *Donderdags*, van 9 tot 11 ure, ter Betaling van al de COUPONS, verschenen primo September 1850, van de 3 pCts. CERTIFICATEN der volgende *Administratie-Kantoren*, als van:

De Heeren KETWICH & VOOMBERGH & WED. W. BORSKI.
» » A. K. & P. K. VAN HARPEN en PLUYM en BACKER.
» » S. & D. SAPORTAS, VAN MAARSEVEEN & LE JOLLE en BUYS & KERKHOVEN. En
DE WED. H. F. TJEENCK, c. s.

Tot Betaling der COUPONS van CERTIFICATEN, 3 pCts. *Werkelijke Schuld*, gedomicilieerd op het *Administratie-Kantoor*, gevestigd te *Leyden*, en verschenen primo September 1850, zal worden gevaceerd des Dingsdags van elke week, *van 12 tot 2 ure* namiddags, ten Kantore der Administratie op de Hooglandsche Kerkgracht, Wijk VII. No. 972, te *Leyden.*

BOEKVERKOOPING TE LEYDEN,

bij den Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK, aldaar op den 23sten September en acht volgende dagen, van eene belangrijke Verzameling BOEK- en PLAATWERKEN in verschillende vakken, doch bijzonder betreffende GODGELEERDHEID; voorts Regtsgeleerdheid, Geschiedenis, Aardrijkskunde en Reizen; GENEESKUNDE en Natuurlijke Historie; GRIEKSCHE en LATIJNSCHE Schrijvers; Dichtkunde, Fraaije Letteren en Taalkunde; Kaarten en Atlassen; Rariteiten, enz., en twee belangrijke Verzamelingen PORTRETTEN, PLATEN, TEEKENINGEN en PRENTEN, eenige BOEKENKASTEN, waaronder eene MAGHONYHOUTEN CONCHYLIEN- of INSECTEN-KAST met 32 Laden; grootendeels nagelaten door de Wel-Eerw. Heeren D. MOUNIER, G. VAN NOUHUYS en H. A. VAN DER MEULEN, *Emeritus Predikanten der Waalsche en Nederduitsche Gereformeerde Gemeenten te Leyden*, *Rozendaal enz.*; benevens van een *Roomsch Katholijk Geestelijke.*

OPENBARE VERKOOPING,

aan den Hoogen Rijndijk, bij de Herberg *de Ooijevaar*, onder *Soeterwoude*, ten overstaan van den aldaar residerenden Notaris C. KLAVERWIJDEN, op Donderdag den 19den September 1850, des voormiddags ten *tien* ure, van een zware Asreep en ligtere Dito's, 3 Takeltouwen, Tuitouwen, 1 Walvischlijn, 15 zware Blokken met Schijven, 1 Kaapstand met toebehooren, 1 Heiblok, 1 Vijzel, 1 Dommekracht; voorts een Biljard met toebehooren, 16 Kaasstellingen, eenige Meubilaire Goederen, en hetgeen meerder zal worden geveild.

J. TROMER, Notaris te *Voorschoten*, zal aldaar, als last hebbende van zijne Principalen, op Woensdag den 25sten September 1850, des Voormiddags ten 10 ure, in het Logement *het Wapen van Voorschoten*, in het Openbaar Veilen en des goedvindende Finaal Verkoopen:

Diverse partijen goed, degelijk en weltoegemaakt WEI- OF HOOILAND, te zamen ter grootte van 11 bunders, 46 roeden, 64 ellen, gelegen in den Spekpolder, onder *Stompwijk*.

En eene partij zeer uitmuntend TUINGROND EN BOOMGAARD, beplant met exquise Vruchtboomen en Houtsingels, ter grootte van 93 roeden, 80 ellen, gelegen in het Buitenwater aan den Publieken Straatweg, even buiten en in het oosteinde van het Dorp *Voorschoten*.

Alles in gebruik te aanvaarden met Kersmis 1850, bij aanplakbiljetten breeder omschreven, en zijnde nadere informatiën te verkrijgen ten Kantoren zoo van den Notaris C. J. SCHIEFBAAN, te *'s Gravenhage*, als van gemelden Notaris TROMER, te *Voorschoten.*

Bewonderenswaardige genezing van een open been, na zes jaren lijdens, door de Pillen en Zalf van Holloway.

De Heer BARKER, woonachtig te Drypool op de Greshamplaats No. 5, kreeg op zijn 18-jarigen leeftijd eene opene wond aan een zijner beenen, welke zich later tot eene etterende verzwering vormde, en gedurende zijn geheel leven steeds langzaam toenam tot in een ouderdom van 80 jaren, als wanneer hij op het zieke been niet meer kon staan! Toen besloot hij nog de *Pillen* en *Zalf* van HOLLOWAY te gebruiken, na te vergeefs alle andere middelen in het werk gesteld te hebben, en werkelijk heeft dit uitmuntend geneesmiddel hem zoo volkomen hersteld, dat hij thans in staat is als een man van 50 jaren te gaan.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.
Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 4 September.

	Laagstkoers.	Hoogstkoers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à $2\frac{1}{2}$ pCt.	57	$57\frac{1}{16}$	57
Dito Certificaten » 3 »	$68\frac{1}{16}$	$68\frac{1}{4}$	$68\frac{3}{16}$
Dito dito » 4 »	$88\frac{5}{16}$	$88\frac{3}{8}$	$88\frac{5}{16}$
Amortisatie Syndicaat » $3\frac{1}{2}$ »	—	—	—
Handelmaatschappij » $4\frac{1}{2}$ »	$170\frac{1}{2}$	—	—
O. I. Leening » 4 »	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg »	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg » $4\frac{1}{2}$ »	—	—	—
Haarlemmermeer » 5 »	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 » 5 »	$105\frac{3}{8}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829 » 5 »	$105\frac{1}{4}$	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833 » 5 »	$96\frac{3}{4}$	—	—
Dito 1840 » 4 »	$88\frac{3}{4}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co. » 4 »	$88\frac{3}{4}$	$88\frac{7}{8}$	$88\frac{1}{4}$
Dito dito Nieuwe » 4 »	$88\frac{5}{8}$	—	—
Inschrijving in Assign. » 6 »	—	—	—
Certificaten van dito » 6 »	$67\frac{1}{4}$	$67\frac{3}{8}$	$67\frac{1}{4}$
POLEN, Obligatiën » 4 »	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250 »	—	—	—
Dito dito 1835 » 500 »	$144\frac{1}{4}$	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £ à 5 pCt.	$12\frac{3}{4}$	$12\frac{13}{16}$	$12\frac{13}{16}$
Dito dito Onbep. Stukken » 5 »	$12\frac{5}{8}$	$12\frac{3}{4}$	—
Dito Obligatiën » 3 »	$37\frac{3}{4}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m. » 3 »	$32\frac{7}{8}$	$33\frac{1}{8}$	$33\frac{1}{8}$
Coupons Ardoins	$9\frac{1}{2}$	$9\frac{5}{16}$	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. » 5 »	—	—	—
Dito » 4 »	—	—	—
Dito Metall. » 5 »	$78\frac{15}{16}$	$79\frac{1}{8}$	[illegible]
Dito Nieuwe » 5 »	$83\frac{1}{8}$	$83\frac{1}{8}$	$83\frac{3}{16}$
Dito 1847 » $2\frac{1}{2}$ »	$42\frac{1}{8}$	$42\frac{3}{8}$	$42\frac{3}{8}$
BELGIE, Banc. » $2\frac{1}{2}$ »	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD » $2\frac{1}{2}$ »	$47\frac{9}{16}$	—	—
BRAZILIË, 1824 100 £ » 5 »	92	—	—
PORTUGAL, te Londen » 5 »	$37\frac{5}{16}$	$37\frac{3}{8}$	$37\frac{3}{8}$
Dito dito » 4 »	$36\frac{5}{8}$	$36\frac{9}{16}$	$36\frac{5}{8}$
VENEZUELA, » 3 »	—	—	—
MEXICO, » 5 »	$28\frac{5}{8}$	$28\frac{7}{8}$	$28\frac{7}{8}$
AMERIKA, Bankactiën	—	—	—

Grieken $4\frac{1}{2}$.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto 2.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.